02/04/2023

Ο αλτρουισμός του χριστιανού: Ένα αίτημα των καιρών μας

/ Γνώμες

Γράφει ο π. Ιωάννης Γκιάφης, Πολιτικός Επιστήμονος-Θεολόγος, εφημ. Ι. Ν. Αγίου Χριστοφόρου Αγρινίου

Μια παραδοσιακή αρετή που συναντάται σε πολλούς πολιτισμούς στον κόσμο, είναι και η αρετή του “αλτρουισμού”. Πρόκειται για την ανυστερόβουλη αγάπη και την φροντίδα προς τον συνάνθρωπο. Αποτελεί έκφραση της **κοινωνικής αλληλεγγύης** . Ως λέξη δε προέρχεται από το λατινικό “alter” που σημαίνει ο “άλλος”. Για τα ελληνικά δεδομένα είναι ξενόφερτη, αφού επινοήθηκε από τον Γάλλο φιλόσοφο Ογκίστ Κόντ. Μπορεί λοιπόν να κατανοηθεί ότι στον αντίποδα του εγωισμού βρίσκεται ο “αλτρουισμός” με τον οποίο θεμελιώνεται η φιλία, η αγάπη και η εμπιστοσύνη προς τον διπλανό.

Όμως λίαν εύστοχα θα μας γεννηθεί ο προβληματισμός τι σχέση υπάρχει μεταξύ του αλτρουισμού και της Ε’ Κυριακής της Αγίας και **Μεγάλης Τεσσαρακοστής**; Μελετώντας κανείς την ευαγγελική περικοπή της Κυριακής (Μαρκ. ι’ 32-45), θα διαπιστώσει πως μας ομιλεί για τον χριστιανικό “αλτρουισμό”. Ειδικότερα ο ιερός ευαγγελιστής Μάρκος μας παρουσιάζει έναν αποκαλυπτικό διάλογο μεταξύ του

Κυρίου ημών Ιησού Χριστού και των μαθητών Του. Ο Ιησούς ανεβαίνοντας στα Ιεροσόλυμα μαζί με αυτούς, συζητά μαζί τους και τους προετοιμάζει για τα γεγονότα που θα συμβούν. Τους αναφέρει: τη σύλληψή Του, την παράδοσή Του στους αρχιερείς και γραμματείς, την καταδίκη Του σε θάνατο, τα πάθη που θα περάσει και τέλος την τριήμερη Ανάστασή Του.

Οι μαθητές μπορεί να τον ακούνε, αλλά δεν αντιλαμβάνονται τα λόγια του Θεανθρώπου. Σκέπτονται το "τώρα" και αδιαφορούν για το "μετά". Αναλογίζονται μόνο τα γήινα και φθαρτά. Αντί να κατανοήσουν το ξεδίπλωμα του σχεδίου της Θείας Οικονομίας, θεωρούν πως ο Κύριος θα ανέλθει σε επίγειο βασιλικό θρόνο και του ζητούν πρωτοκαθεδρίες. Συγκεκριμένα ο Ιωάννης και ο Ιάκωβος του απαιτούν να καθίσουν δεξιά και αριστερά του θρόνου της μεγαλειότητάς Του. Οι δε υπόλοιποι μαθητές αγανακτούν μαζί τους γιατί πιστεύουν πως θα παραγκωνιστούν και θα υποτιμηθούν. Γι' αυτό κι ο Χριστός αμέσως μέμφεται οποιαδήποτε τάση τους για φιλοπρωτία και τους προτείνει κάτι το διαφορετικό.

Ο Διδάσκαλος κατακρίνει την αρχομανία τους και λαμβάνει αφορμή ώστε να κατακεραυνώσει όλους τους άρχοντες των εθνών. Στηλιτεύει όσους εξουσιάζουν τον κόσμο διότι ανέρχονται στα αξιώματά τους με την τυραννία, την δημαγωγία και την καταπίεση του λαού. Και στη συνέχεια προτείνει αντί της εξουσίας να αναπτύσσεται η "διακονία". Χαρακτηριστικά θα τονίσει με έμφαση: "ὃς ἐὰν θέλῃ γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται ὑμῶν διάκονος"(Μαρκ. ι', 43).Δηλ."Εάν επιθυμεί κάποιος να γίνει μεγάλος, οφείλει να γίνει διάκονος".

Ο Κύριος απορρίπτει πρωτεία, αξιώματα και τιμές. Σύμφωνα με αυτόν αληθινά μεγάλος δεν είναι ο δυνάστης ή ο εξουσιαστής των "άλλων", αλλά ο υπηρέτης των συνανθρώπων του. Αληθινά μεγάλος είναι όποιος ξέρει να ταπεινώνεται και να θυσιάζεται νυχθημερόν για την προκοπή των "άλλων". Αληθινά μεγάλος είναι αυτός που δεν αγωνιά για τον εαυτό του, αλλά ενδιαφέρεται και μεριμνά για την ανακούφιση των εμπερίστατων αδελφών του. Ο αγώνας του όλος επικεντρώνεται στο ολοκληρωτικό του δόσιμο στον πόνο των συνανθρώπων του.
Και ατράνταχτο παράδειγμα τέτοιας **φιλανθρωπικής διακονίας** υπήρξε ο ίδιος ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός. Σε όλη την επίγεια διαδρομή Του υπηρέτησε αληθινά και με αγάπη τον πάσχοντα άνθρωπο. Και όντως "ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι" (Μαρκ. ι', 45). Από τη στιγμή που ξεκίνησε το κοσμοσωτήριο έργο Του πάνω στη γη μέχρι τη σταυρική Του θυσία στον Γολγοθά, διακόνησε με υποδειγματική αφοσίωση τον άνθρωπο. Έφθασε στο σημείο λίγο πριν το Μυστικό Δείπνο να πλύνει τα πόδια των μαθητών Του. Ο ίδιος ο Παντοκράτωρ Κύριος γίνεται υπηρέτης των πλασμάτων Του. Ο Διδάσκαλος γίνεται δούλος των μαθητών Του. Άρα δεν υπάρχει μεγαλύτερο παράδειγμα διακονίας του "άλλου" από

το ίδιο το πρόσωπο του Θεανθρώπου.

Αλλά και οι αναρίθμητοι άγιοι της Εκκλησίας μας διακρίθηκαν για την διακονία τους προς τον αναγκεμένο αδελφό. Ο Μέγας Βασίλειος έφτιαξε την “Βασιλειάδα” στην οποία στέγασε: νοσοκομείο, ορφανοτροφείο, γηροκομείο, ξενώνα για πτωχούς ταξιδιώτες κ. ά.. Ο άγιος Γρηγόριος ο Θεολόγος έθεσε ως πρωταρχικό στόχο της ιερατικής και αρχιερατικής του διακονίας την πρόνοια για τους πτωχούς. Ο Ιερός Χρυσόστομος διέθεσε τα προσωπικά του υπάρχοντα για την ανέγερση νοσοκομείου, πτωχοκομείου και άλλων φιλανθρωπικών ιδρυμάτων. Και πόσα άλλα παραδείγματα αγίων να αναφερθούν, οι οποίοι αναλώθηκαν στην διακονία του συνανθρώπου γιατί πίστευαν ακράδαντα πως “η ελεημοσύνη στον αδελφό είναι ελεημοσύνη στον ίδιο τον Χριστό.”

Άραγε εμείς εμπνεόμαστε στην καθημερινότητά μας από αυτά τα παραδείγματα; Πως εξασκούμε στην πράξη την αγάπη μας για τον διπλανό μας και δη τον εμπερίστατο; Πως αλήθεια διακονούμε τον πλησίον; Διότι δυστυχώς στο σημερινό γίγνεσθαι κυριαρχεί η ατομοκρατία και ο “δικαιωματισμός”. Μόνο διεκδικούμε το συμφέρον μας και αδιαφορούμε παντελώς για τον “άλλον” της διπλανής πόρτας. Επικρατούν ο ωχαδερφισμός και ο εγωκεντρισμός στο μεγαλείο τους! Οφείλουμε όμως να θυμόμαστε ότι ο δρόμος του αληθινού μεγαλείου είναι ο δρόμος της θυσίας και της προσφοράς. Αριστεύει κάποιος όταν μάθει να διακονεί τον πλησίον Του με αυταπάρνηση και ανυπόκριτη αγάπη. Τότε γίνεται άξιος μιμητής του Χριστού και των Αγίων της Εκκλησίας μας.

Έλεγε ο **άγιος Πορφύριος ο Καυσοκαλυβίτης**: “Ένα είναι το ζητούμενο στη ζωή μας, η αγάπη στον Χριστό και στον συνάνθρωπο. Η αγάπη προς τον αδελφό καλλιεργεί την αγάπη προς τον Θεό. Να είμαστε όλοι ένα, με κεφαλή τον Χριστό! Έτσι μόνο θα αποκτήσουμε τη χάρη, τον ουρανό και την αιώνια ζωή.” Γένοιτο!